

Sygn. akt II Ca 274/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Piwko

Sędziowie: SSO Cezary Klepacz

SSO Mariusz Broda (spr.)

Protokolant: starszy protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2018 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) S.A.

przeciwko J. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Opatowie

z dnia 16 listopada 2017 r. sygn. I C 497/17

uchyla zaskarżony wyrok zaoczny i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Opatowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 274/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 16.11.2017r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo o zapłatę kwoty 38 338,43 zł, z tytułu zobowiązania wynikającego z łączącej strony umowy o kartę kredytową, z odsetkami umownymi od dnia za okres od dnia 23.02.2017 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wyjaśnił, że istniały uzasadnione wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda przytoczonych w uzasadnieniu pozwu - w ujęciu o jakim mowa w art. 339 § 1 kpc, a ponadto biorąc pod uwagę dołączone do pozwu dowody, powód nie wykazał, zgodnie ze spoczywającym na nim ciężarem (art. 6 kc), zasadności dochodzonej pozwem kwoty. W szczególności Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na to, że nie wiadomo, w jakiej dacie została wypowiedziana umowa kredytowa, za jaki okres powód dochodzi odsetek za opóźnienie, w jakich relacjach pozostaje wielkość dochodzonej kwoty z tytułu kapitału, do limitu na karcie kredytowej, skoro ta pierwsza stanowi wielokrotność tej ostatniej.

Wyrok w całości zaskarżył pozwany. W wywiedzionej apelacji, w szczególności zarzucił naruszenia:

- art. 339 § 1 kpc, poprzez nieprzyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, mimo, iż podane przez powoda twierdzenia nie budzą wątpliwości uzasadnionych, czyli o kwalifikowanym charakterze,

- art. 233 § 1 kpc w związku z art. 245 kpc oraz w związku z art. 505³⁷ oraz art. 339 § 1 i 2 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny materiału dowodowego i dokonanie błędnych lub niepełnych ustaleń faktycznych mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności poprzez stwierdzenie, że pomimo przedłożonych dokumentów powód nie udowodnił „należycie i w całości żądania pozwu”, podczas gdy aktywność procesowa powoda odpowiadała treści pozwu i zobowiązaniu Sądu, a pozwany nie przeczył okoliczności istnienia i wysokości zobowiązania;

- art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 227 kpc, polegającą na dowolnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, ocenie materiału dowodowego przejawiającej się w uznaniu, iż powód nie wykazał istnienia i zasadności roszczenia,

- art. 207 § 3 kpc, poprzez jego niezastosowanie i niezobowiązanie powoda do złożenia pisma procesowego usuwającego wątpliwości Sądu dotyczące wymagalności i wysokości roszczenia.

Wobec powyższego skarżący wniósł o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów (szczegółowo opisanych i załączonych do apelacji) na okoliczności zasadności i wymagalności dochodzonego roszczenia;
2. zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie dochodzonego pozwem żądania;
3. ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna, w takim wymiarze, a jakim prowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Rację ma skarżący, odnośnie tego, że, o ile Sąd pierwszej instancji miał uzasadnione wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, to powinien był przeprowadzić postępowanie dowodowe, chociażby w takim zakresie, jaki wynikał już treści samego pozwu i był determinowany zawartymi tam wnioskami dowodowymi, nie wykluczając inicjatywy Sądu Rejonowego poprzez skorzystanie z rozwiązania przewidzianego w art. 207 § 3 kpc.

Przede wszystkim jednak wyjaśnić należy, że owe wątpliwości co do prawdziwości okoliczności faktycznych przytoczonych na uzasadnienie żądania pozwu – w rozumieniu art. 339 § 2 kpc, mogą być jedynie pochodną efektów analizy treści samego pozwu, bądź innych pism procesowych powoda. Z całą pewnością nie może to być rezultat wyników postępowania dowodowego, a zatem oceny dowodów i wyprowadzonych na ich podstawie wniosków także co do podstawy faktycznej dochodzonego żądania (p. także Komentarz do art. 339 kodeksu postępowania cywilnego – K. Weitz, Lex Omega). Innymi słowy, odpowiedź na pytanie o uznanie za prawdziwe twierdzeń powoda – na potrzeby wydania wyroku zaocznego uwzględniającego powództwo, nie może być uzależniona od ich wykazania w postępowaniu dowodowym. To ostanie nabiera znaczenia dopiero wówczas, kiedy sąd rozpoznający powództwo, w warunkach mogących co do zasady uzasadniać wydanie wyroku zaocznego (art. 339 § 1 kpc), poweźmie uzasadnione wątpliwości, o jakich wyżej mowa. Jeżeli taka sytuacja ma miejsce, to winien bezwzględnie przeprowadzić postępowanie dowodowe, co do tych twierdzeń, które uzasadniają żądanie pozwu, a tym samym dowodowo je zweryfikować, a postępowanie to obejmuje przede wszystkim dowody zawnioskowane przez powoda w pozwie, innych jego pismach procesowych, jak również na rozprawie zaocznej (p. m.in. orzeczenie SN z dnia 14.08.1972r., III CR 153/72, OSNCP 1973, nr 5, poz. 80).

Analiza przebiegu rozprawy poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku, jak i pisemnych jego motywów, wskazuje, że Sąd Rejonowy, eksponując powzięte wątpliwości co do prawdziwości podstawy faktycznej dochodzonego

roszczenia, jako ich źródło wskazał nie tylko treść samego pozwu, ale ponadto i dowody zgłoszone przez powoda, które w ocenie Sądu pierwszej instancji nie tylko tych wątpliwości nie eliminują, ale świadczą także i o tym, że powód nie wykazał zasadności dochodzonego roszczenia. Tym samym, Sąd Rejonowy nie przeprowadzając w ogóle postępowania dowodowego, a uprzednio nie podejmując próby ustalenia okoliczności niespornych, przedstawił jedynie wyprowadzoną ostatecznie konkluzję co do niewykazania zasadności dochodzonego roszczenia.

Skoro Sąd Rejonowy, w konsekwencji eksponowanych wątpliwości (co do prawdziwości twierdzeń pozwu) nie przeprowadził wyjaśniającego ich postępowania dowodowego, to tym samym nie rozpoznał istoty sprawy. Nie można bowiem przyjąć, że urzeczywistnił normę prawa materialnego, tj. dokonał prawnomaterialnej oceny podstawy faktycznej dochodzonego roszczenia, której uprzednio dowodowo nie zweryfikował. Nie może o niej jedynie stanowić wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku próba przedstawienia tego, co zdaniem Sądu pierwszej instancji miałyby wynikać z tych dowodów z dokumentów załączonych do pozwu, w sytuacji, kiedy dowody nie zostały dopuszczone i przeprowadzone w sposób przewidziany przepisami o postępowaniu dowodowym.

W takim stanie rzeczy, należało dojść do wniosku, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy – w rozumieniu art. 386 § 4 kpc, co musiało skutkować uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Zaistniała także druga, niezależna od tej w/w. przesłanka rozstrzygnięcia tej treści, a wymieniona we wskazanym przepisie, tj. konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości przed wydaniem ponownego wyroku. Wykluczyć należało dopuszczalność jakiegokolwiek sanowania tego barku, na etapie postępowania apelacyjnego, bo de facto prowadziłoby to do zupełnego wyeliminowania jednej instancji w rozpoznaniu sprawy, czyli pozbawienie strony prawa konstytucyjnie gwarantowanego dwuinstancyjnego procesu cywilnego.

Wobec powyższego bezprzedmiotowe pozostaje bliższe omawianie pozostałych zarzutów apelacji. Sąd Rejonowy, po uprzednim wyjaśnieniu podstawy faktycznej dochodzonego żądania pozwu (a w tym celu - także nie wykluczając sięgnięcia po rozwiązanie opisane w treści art. 207 § 3 kpc), przeprowadzi postępowanie dowodowe (stosownie do rozkładu ciężaru dowodu oraz inicjatywy strony, na której on spoczywa), stosownie do jego wyników poczyni ustalenia co do wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, wyda wyrok.

Z powyższych względów, na podstawie powołanych już przepisów oraz art. 108 § 2 kpc w zw. art. 391 § 2 kpc Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

SSO Mariusz Broda SSO Beata Piwko SSO Cezary Klepacz